

EU's 14. sanktionspakke mod Rusland

Per Vestergaard Pedersen
Partner

Stine Gellert
Advokat, Senior Associate

Den 24. juni 2024 vedtog EU-Rådet den 14. pakke med EU-sanktioner mod Rusland siden landets invasion af Ukraine. Sanktionspakken indfører flere og strengere sanktioner mod Rusland og dets militær og myndigheder samt visse russiske enkeltpersoner og enheder. Sanktionspakken styrker også reglerne om håndhævelse og forbud mod omgåelse af sanktionerne.

Den 24. juni 2024 vedtog EU-Rådet den 14. pakke med EU-sanktioner mod Rusland siden landets invasion af Ukraine. Sanktionspakken indfører flere og strengere sanktioner mod Rusland og dets militær og myndigheder samt visse russiske enkeltpersoner og enheder. Sanktionspakken styrker også reglerne om håndhævelse og forbud mod omgåelse af sanktionerne.

Vedtagelsen af sanktionspakken blev forsinket på grund af uenighed mellem EU-medlemsstaterne om indholdet og virkningerne af nogle sanktioner, især sanktioner til bekæmpelse af omgåelse.

Sanktionspakken ændrer to EU-forordninger om sanktioner mod Rusland.

Den ene er *forordning 269/2014 om individuelle sanktioner mod sanktionerede russiske personer, virksomheder og andre enheder, herunder indefrysning af deres aktiver, forbud mod at stille midler og aktiver til rådighed for dem og også forbud mod transaktioner med dem*. Forordningen indeholder regler om visse undtagelser fra disse forbud.

Den anden er *forordning 833/2014 om sektorspecifikke sanktioner i form af forbud mod en lang række transaktioner med russiske personer, virksomheder, andre enheder og aktiver, herunder skibe og fly, og forbud mod en lang række aktiviteter vedrørende Rusland og russiske personer, virksomheder og andre enheder*. Forordningen forbyder mange bestemte transaktioner og aktiviteter, herunder salg, eksport og levering af bestemte varer, teknologi og tjenesteydelser til Rusland og russiske parter samt køb, import og modtagelse af bestemte varer fra Rusland og russiske parter.

Den 14. sanktionspakke udvider de eksisterende handelsforbud til at omfatte flere produkter og teknologier og til at gælde for flere personer, enheder og organer i Rusland og tredjelande.

Sanktionspakken tilføjer yderligere personer, enheder og organer til listen over sanktionerede parter (listen over indefrysning af aktiver).

Desuden styrker sanktionspakken reglerne om håndhævelse og forbud mod omgåelse af sanktionerne.

Vi omtaler de vigtigste nye sanktionsregler nedenfor.

Forbud for enkeltpersoner og enheder i EU mod at levere professionelle tjenester og software til den russiske regering og russiske virksomheder (forordning 833/2014)

Efter artikel 5n i forordning 833/2014 er det forbudt for enkeltpersoner og enheder i EU direkte eller indirekte at levere visse professionelle tjenester og software til den russiske regering og juridiske personer, enheder og organer, som er etableret i Rusland.

Efter den 14. sanktionspakke gælder forbuddet ikke for et EU-moderselskabs levering af de omfattede tjenester til dets russiske datterselskab indtil den 30. september 2024.

Efter den 30. september 2024 er det generelt forbudt for et EU-moderselskab at levere de omfattede tjenester og software til sit russiske datterselskab.

Et EU-moderselskab kan dog ansøge om og få tilladelse fra den kompetente nationale myndighed til at fortsætte med at levere de omfattede tjenesteydelser og software til sit russiske datterselskab efter 30. september 2024.

Den 14. sanktionspakke indeholder en undtagelse fra forbuddet for tilfælde, hvor EU-borgere, der i øjeblikket er bosiddende i Rusland og også var det før den 24. februar 2022, har lov til at levere ellers forbudte tjenesteydelser, undtagen software, til deres arbejdsgivere, som er russiske datterselskaber af moderselskaber, der er etableret i EU-medlemsstater eller nogle bestemte andre EU-venlige stater.

Mulighed for at sælge aktiver i russiske virksomheder eller sælge russiske virksomheder (forordning 833/2014)

Efter artikel 12b i forordning 833/2014 kan de nationale kompetente myndigheder give tilladelse til salg, levering eller overførsel af produkter og teknologier, der er opført i bilagene til forordning 833/2014 og bilag I til forordning 2021/821 (forordningen om dual use), indtil en bestemt dato, der er angivet i artikel 12b.

Den bestemte dato var den 30. juni 2024 inden den 14. sanktionspakke blev vedtaget. Den bestemte dato er nu blevet udskudt til den 31. december 2024 efter den 14. sanktionspakke.

Indtil den 31. december 2024 kan de kompetente nationale myndigheder også tillade salg, licensering eller overførsel på enhver anden måde af intellektuelle ejendomsrettigheder eller forretningshjemmeligheder og lignende vedrørende disse produkter og teknologier.

I praksis betyder reglerne, at danske og europæiske virksomheder efter den 31. december 2024 som udgangspunkt ikke længere vil kunne sælge deres russiske aktiver, hvis aktiverne er omfattet af sanktioner, eller deres russiske datterselskaber, hvis de ejer sanktionerede aktiver. Desuden betyder reglerne, at danske og europæiske virksomheder, der ønsker at gennemføre et salg, både skal have fået en tilladelse til salget og have gennemført selve salget og overdragelsen inden den 31. december 2024.

Bestræbelsespligt vedrørende udenlandske datterselskabers overholdelse af sanktionsreglerne (forordning 833/2014)

Personer og virksomheder i EU skal gøre deres "bedste" for at sikre, at deres datterselskaber i tredjelande ikke deltager i aktiviteter, der underminerer EU's sanktioner.

Dette er fastsat i en ny artikel 8a i forordning 833/2014, som lyder:

"Fysiske og juridiske personer, enheder og organer skal gøre deres bedste for at sikre, at en juridisk person, en enhed eller et organ, der er etableret uden for Unionen, og som de ejer eller kontrollerer, ikke deltager i aktiviteter, som underminerer de restriktive foranstaltning[er] i denne forordning."

I EU-Kommissionens dokument med spørgsmål og svar (Q&A), der indeholder vejledende kommentarer til ændringsforordningen, skriver Kommissionen følgende bemærkninger til dette krav:

"EU sanctions are not extraterritorial. At the same time, it is important that the foreign subsidiaries of EU companies do not engage in activities that go against the purpose of our sanctions, weakening their impact. It falls on the parent companies to work in this direction, through the leverage they have over their foreign subsidiaries. The legislation adopted as part of the new package requires them to undertake their "best efforts" in doing so. Moreover, it requires them to ensure that their subsidiaries are particularly careful when it comes to trade in specific types of sensitive goods, by using the "no Russia" clause in their contracts, and by conducting appropriate due diligence."

Ændret strengere version af artikel 12 i forordning 833/2014, der forbyder omgåelse af sanktionsregler

Artikel 12 i forordning 833/2014, der forbyder omgåelse af forordningens sanktionsregler, er blevet skærpet ved en ændring.

I den tidligere version af artikel 12 stod der:

"Det er forbudt bevidst og forsætligt at deltage i aktiviteter, hvis formål eller følge er at omgå de forbud, der er fastsat i denne forordning."

Den nuværende nye version af artikel 12 bestemmer:

"Det er forbudt bevidst og forsætligt at deltage i aktiviteter, der har til formål eller til følge at omgå forbuddene i denne forordning, herunder ved at deltage i sådanne aktiviteter uden med vilje at søge dette formål eller denne følge, men være klar over, at en sådan deltagelse kan have dette formål eller denne følge, og ved samtykkende at affinde sig med denne mulighed."

Artikel 12 er således blevet ændret og gjort strengere ved at indføre nogle yderligere ord.

"No Russia"-klausul for overførsel af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) (forordning 833/2014)

Sanktionsregler vedtaget med den 11. sanktionspakke forbyder overførsel til tredjeparter af industriel knowhow, såsom intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR / immaterielle rettigheder) og forretningshemmeligheder, hvis det for eksempel skal bruges til at fremstille varer til Rusland, som er underlagt eksportrestriktioner. Disse sanktioner er rettet mod visse EU-virksomheders praksis med at udflytte produktionen af sanktionerede varer til tredjelande, så produktionen kan foregå lokalt, og eksporten til Rusland kan ske uden nogen form for kontrol.

Den nye sanktionsregel, der blev vedtaget i den 14. sanktionspakke, kræver, at EU-virksomheder i deres aftaler med parter i tredjelande indsætter en forpligtelse til, at deres overførte intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) og forretningshemmeligheder ikke vil blive brugt af parterne i tredjelande eller deres underlicenshavere til at fremstille produkter med fælles høj prioritet (de omtales på engelsk som produkter med "Common High Priority" eller "CHP"), som er bestemt til Rusland. EU-virksomheder skal således bruge en såkaldt "ingen eksport eller reeksport til Rusland"-klausul for overførsler af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) og forretningshemmeligheder for at sikre, at industriel knowhow, der overføres uden for EU, ikke bruges til at fremstille produkter med fælles høj prioritet (CHP), som anført i bilag XL til forordningen, der er beregnet til Rusland.

Krav om due diligence for varer med fælles høj prioritet (CHP) (forordning 833/2014)

EU-virksomheder skal udføre due diligence og risikobegrænsende kontrol for at sikre, at varer med fælles høj prioritet (de omtales på engelsk som varer med "Common High Priority" eller "CHP") ikke ender i Rusland. EU-virksomheder skal desuden sikre, at deres udenlandske datterselskaber, der handler med CHP-varer, også udfører en sådan due diligence og kontrol. Disse forpligtelser vil gælde efter en overgangsperiode på seks måneder.

Energirelaterede foranstaltninger (forordning 833/2014)

Pakken indeholder vigtige nye energirelaterede tiltag rettet mod flydende naturgas (LNG).

Pakken indeholder et forbud mod at levere varer, teknologi eller tjenesteydelser til LNG-projekter, der er under opførelse i Rusland, såsom nye terminaler som Arctic LNG 2 eller Murmansk LNG. Det begrænser den fremtidige udvidelse af den russiske LNG-kapacitet.

Pakken indeholder et forbud mod omladning af russisk LNG gennem EU-havne: Denne vigtige begrænsning forbyder russisk LNG i at blive omladet gennem EU-havne samt levering af relaterede tekniske tjenesteydelser. Det er

muligt at anmode om at gøre brug af en undtagelse til forbuddet om omladning af LNG, når lastens destination er et andet EU-medlemsland. Det vil øge omkostningerne for Rusland, som ikke længere vil kunne bruge EU's infrastrukturer til at optimere transporten af sin LNG rundt om i verden. Forbuddet omfatter en afviklingsperiode på 9 måneder.

Pakken indeholder et forbud mod import af russisk LNG til bestemte terminaler, som ikke er forbundet med EU's gasrørledningsnet. Dette vil supplere foranstaltningerne i den såkaldte pakke om dekarboniserede gasser og brint, som giver EU's medlemslande mulighed for at begrænse importen af russisk gas til deres nationale netværk i overensstemmelse med REPowerEU-målene.

Eksportrelaterede foranstaltninger (forordning 833/2014)

Pakken indeholder en udvidelse af eksportrestriktionerne på produkter med dobbelt anvendelse og avanceret teknologi (f.eks. "firhjulede motorcykler" (All Terrain Vehicles (ATV'er)), mikrobølge- og antenneforstærkere og digitale optagere af flydata) med det formål at svække Ruslands militære kapacitet yderligere.

Pakken indeholder en styrkelse af de nuværende eksportforbud mod industrivarer med fokus på fire sektorer, som er centrale for Ruslands krigsøkonomi: kemikalier, plastik, bildele og maskiner. De havde en samlet værdi af 5 milliarder euro i årlig eksport før invasionen (2021).

Pakken indeholder bestemmelser om tilføjelse af 61 russiske og tredjelandsenheder til listen over enheder, der er tilknyttet Ruslands militærindustrielle kompleks (herunder 33 enheder, der er registreret i tredjelande, 19 i Kina/Hong Kong, 9 i Tyrkiet, 2 i Kirgisistan, 1 i Indien, 1 i Kasakhstan og 1 i De Forenede Arabiske Emirater).

Importrelaterede foranstaltninger (forordning 833/2014)

Pakken indeholder et importforbud mod helium: Rusland investerer betydeligt i sin (energiintensive) produktion af helium, som er vigtig for halvleder- og sundhedsindustrien. Formålet med forbuddet er at undgå nye afhængigheder og at undgå at skabe et indtægtspotentiale for Rusland.

Pakken finjusterer importforbuddet mod russiske diamanter: Den præciserer, at forbuddet ikke gælder for diamanter, der befandt sig i EU eller i et tredjeland (bortset fra Rusland), eller som blev slebet eller fremstillet i et sådant tredjeland, før forbuddet mod russiske diamanter trådte i kraft (såkaldt "grandfathering"). Dette tillader midlertidig import eller eksport af smykker, for eksempel til messer eller reparationer. Pakken ændrer ikrafttrædelsesdatoen for kravet om at fremlægge sporingsbaseret dokumentation for import af uslebne og slebne naturlige diamanter. Det træder nu fra 1. marts 2025.

Pakken udskyder forbuddet mod smykker, der indeholder russiske diamanter, som er forarbejdet i andre tredjelande end Rusland, indtil Rådet beslutter at aktivere forbuddet i lyset af de foranstaltninger, der tages i G7 for at gennemføre denne foranstaltning.

Pakken udvider den fælles højprioritetsliste (CHP): CHP-listen, der er udarbejdet af EU og dets internationale partnere, omfatter CHP-varer (de omtales på engelsk som varer med "Common High Priority" eller "CHP"). CHP-listen blev opdateret til at omfatte fem HS-koder (Harmoniseret System-koder) vedrørende CNC-værktøjsmaskiner, der bruges til våbenproduktion. Denne opdatering er nu afspejlet i EU-lovgivningen.

Transportforanstaltninger (forordning 833/2014)

Luftfart: Pakken indeholder et forbud mod ikke-regelmæssige flyvninger, hvis en russisk person bestemmer afgang- eller bestemmelsesstedet (uanset ejerskab af og kontrol over flyet). Med henblik på at have et ensartet regelsæt i hele Unionen, indfører pakken en forpligtelse for operatører til for ikke-regelmæssige flyvninger efter anmodning fra nationale myndigheder at give oplysninger om flyets ejerskab og passagerer med videre med henblik på at kontrollere overholdelsen af flyveforbuddet.

Vejtransport: Pakken skærper det eksisterende forbud mod vejtransport af varer i EU, herunder transit, for EU-virksomheder, der ejes 25 % eller mere af russiske parter. Nuværende EU-vejtransportvirksomheder, der ejes 25 % eller mere af russiske parter, vil ikke længere få lov til at transportere varer. Desuden vil virksomheder, der ejes 25 % eller mere af russiske parter, ikke længere få lov til at blive EU-vejtransportvirksomheder.

Søfart: Pakken indeholder et forbud mod havneadgang og havnetjenesteydelser for sanktionerede fartøjer. Under den 14. sanktionspakke er 27 fartøjer blevet angivet på en liste over sanktionerede fartøjer på grund af deres bidrag til den russiske krigsførelse i forskellige sektorer. Deres aktiviteter omfatter transport af militært udstyr til Rusland og transport af stjålet ukrainsk korn, deltagelse i den mørke flåde, der transporterer russisk olie, mens de udfører vildledende skibsfartspraksisser, og støtte til udviklingen af Ruslands energisektor, for eksempel gennem transport af LNG-infrastrukturkomponenter eller LNG-omladninger.

Foranstaltninger i den finansielle sektor (forordning 833/2014)

Pakken indeholder et forbud for EU-banker uden for Rusland mod at forbinde og udføre transaktioner ved hjælp af den russiske centralbanks finansielle meddelelssystem (SPFS). SPFS er et initiativ fra den russiske centralbank, der har til formål at undgå internationale sanktioner. I øjeblikket er omkring 160 banker i verden forbundet med SPFS. Foranstaltningen forventes at bremse udviklingen af dette system, begrænse Ruslands evne til at føre krig og forhindre, at EU's sanktioner undermineres.

Pakken indeholder et forbud mod transaktioner med tredjeland banker, der bruger SPFS til at øge Ruslands finansielle modstandskraft og til at støtte omgåelsen af EU's sanktioner. Det er forbudt for EU-virksomheder at samarbejde med nogen af de sanktionerede tredjeland banker.

Pakken indeholder et forbud mod transaktioner med banker og udbydere af kryptoaktiver i Rusland og tredjelande, som faciliterer transaktioner, der støtter Ruslands forsvarsindustrielle base. Det er forbudt for EU-virksomheder at samarbejde med nogen af de sanktionerede banker og udbydere af kryptoaktiver.

Foranstaltninger til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR)

Pakken indeholder et forbud mod, at EU's og medlemsstaternes kontorer og myndigheder for intellektuel ejendomsret accepterer ansøgninger om registrering af blandt andet nye varemærker og patenter, som russiske personer og personer bosiddende i Rusland har anmodet om.

Tiltag mod russisk indblanding

Pakken indeholder et forbud mod, at politiske partier, NGO'er og medietjenesteudbydere i EU accepterer finansiering fra den russiske stat og dens stedfortrædere.

Denne foranstaltning skal bidrage til at sikre integriteten og uafhængigheden af EU's politiske processer, beskytte EU-borgerne mod manipulation og forsvare EU's indre anliggender mod ondsindet indblanding. Tiltaget sker på baggrund af stigende beviser for koordinerede desinformations- og indblandingskampagner i EU med forbindelse til Rusland.

Yderligere foranstaltninger

Pakken indeholder et forbud mod, at EU og EU's medlemslande finansierer alle russiske enheder og ikke kun statsejede, som det tidligere var tilfældet. Dette stemmer overens med allerede eksisterende restriktioner på offentlige indkøb.

Pakken indeholder et import- og eksportforbud mod stjålne ukrainske kulturarvsgenstande.

Yderligere lister over sanktionerede personer og enheder (forordning 269/2014)

Pakken tilføjer i alt 116 yderligere personer og enheder til listen over sanktionerede parter (indefrysninglisten). Det indebærer, at yderligere 69 personer og 47 enheder, bliver underlagt indefrysning af aktiver og - i tilfælde af personer - også rejseforbud.

Indefrysninglisten er relateret til forskellige sektorer i den russiske stat, herunder militære virksomheder, virksomheder, der er aktive inden for rumteknik, virksomheder i den kemiske sektor eller i sprængstofsektoren og førende russiske energiselskaber. Listen omfatter aktører, der er involveret i desinformation og/eller propagandaaktiviteter til støtte for Ruslands krig mod Ukraine.

Pakken indfører tilladelsesbaserede undtagelser vedrørende sanktionerede banker, som ikke gælder for værdipapircentraler (Central Securities Depositories (CSD'er)). Disse undtagelser giver de nationale kompetente myndigheder mulighed for at give tilladelse til overførsel af følgende:

- Overførsel af midler fra Rusland, som er blevet indefrosset på grund af en sanktioneret mellembank.
- Overførsel af betaling af midler fra Rusland iværksat gennem en sanktioneret enhed, hvis betalingen sker mellem to ikke-sanktionerede personer. Modtagerne kan kun være statsborgere eller indbyggere i EU, EØS eller Schweiz.

Artikel 9, stk. 1, i forordning 269/2014, som forbyder omgåelse, er blevet ændret og skærpet på samme måde som artikel 12 i forordning 833/2014 (se bemærkningerne ovenfor).

Retskrav i Rusland (forordning 269/2014 og 833/2014)

EU's sanktionsregler forbyder, at en EU-borger eller EU-enhed opfylder et krav fra en russisk part, der er mål for en sanktion, i forbindelse med EU-partens manglende opfyldelse af en aftale eller en transaktion med den russiske part som følge af EU-partens overholdelse af EU's sanktionsregler.

Rusland tillader sådanne krav ved sine domstole. Russiske domstole tillader generelt ikke en sådan manglende opfyldelse af en aftale eller en transaktion på grund af EU-partens overholdelse af EU-sanktioner, for eksempel under henvisning til generelle kontraktlige regler eller principper eller aftalevilkår om juridisk umulighed eller force majeure på grund af gældende love eller regler eller beslutninger eller foranstaltninger fra offentlige

myndigheder. Russiske domstole tilkender generelt erstatning til den russiske part for dens tab forårsaget af EU-partens manglende opfyldelse på grund af dens overholdelse af EU-sanktioner.

Der er indført et transaktionsforbud for enhver russisk enhed, som er opført i bilaget med en liste over enheder, der er omfattet af transaktionsforbuddet, og som fremsætter krav ved en russisk domstol mod en EU-borger eller EU-enhed som følge af russiske modsanktioner i forbindelse med en aftale eller transaktion med den russiske enhed som følge af EU-partens overholdelse af EU's sanktionsregler. I øjeblikket er ingen russiske enheder opført i bilaget med en liste over enheder, der er omfattet af transaktionsforbuddet.

Den 14. sanktionspakke giver EU-borgere og EU-enheder ret til også at få erstattet eventuelle tab, herunder sagsomkostninger, som de har pådraget sig som følge af sådanne krav fra russiske parter ved domstole i andre tredjelande end Rusland.

EU-borgere og EU-enheder har også ret til at kræve erstatning af eventuelle tab, herunder sagsomkostninger, forårsaget af enhver person, der er omfattet af EU-sanktioner, og som har draget fordel af en beslutning efter russisk lovgivning om at sætte aktiver, der ejes af investorer med tilknytning til "uvenlige" stater, under russisk "midlertidig administration", forudsat at beslutningen om "midlertidig administration" var ulovlig i henhold til international sædvaneret eller en bilateral investeringstraktat mellem et EU-medlemsland og Rusland.

Sanktionsreglernes betydning for danske virksomheder

Danske virksomheder skal overholde de sanktionsregler, der gælder for dem og deres aktiviteter og forhold.

En dansk virksomhed, der ikke overholder en bestemmelse eller et forbud vedrørende en sanktion efter dansk ret, herunder EU-ret, FN-ret eller anden international ret, som finder anvendelse efter dansk ret, kan straffes efter reglerne derom, herunder reglerne i straffelovens § 110 c.

Danske virksomheder bør løbende undersøge og vurdere, om de overholder sanktionsreglerne, og træffe relevante foranstaltninger og udføre relevante aktiviteter for at sikre overholdelse.

Som følge af de stadig mere omfattende sanktioner mod Rusland bør danske virksomheder blandt andet også sikre, at deres aktiviteter og transaktioner ikke kan betragtes som en omgåelse af sanktionsreglerne.

Vi rådgiver virksomheder om sanktionsregler og deres overholdelse af dem i forbindelse med deres udførelse af aktiviteter og transaktioner og forhold i forbindelse dermed.

Fagområder	Forsikringsretlige tvister, Life Sciences, Compliance i internationale ansættelsesforhold, Shipping og transport, Akkvisitionsfinansiering, Finansiering af aktiver (fly, skibe, vindmøller mv.), Eksportkredit, Regulatoriske forhold i den finansielle sektor, International handel, investeringer, reguleringer og compliance, Virksomhedsoverdragelser (M&A), Selskabsret og corporate governance, Kommercielle kontrakter, Varemærker, designs og ophavsret

Sektorer

Energi, Financial Services, Life Sciences, Technology, Shipping, transport and logistic, Industrials, Energy and Natural Resources
